

**АКТУАЛИЗИРАН ДОКУМЕНТ ЗА
ИЗПЪЛНЕНИЕ НА
ОБЩИНСКИ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ НА
ОБЩИНА ЛОМ 2014-2020 Г.**

Октомври 2017 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ	2
СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ И ФИГУРИ	3
I. ВЪДЕДЕНИЕ	4
II. АКТУАЛИЗИРАН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ	6
1. Състоянието на общинската икономика	6
2. Население, структура и демографски процеси.....	14
3. Социална сфера	17
4. Пазар на труда	20
5. Основни изводи	21
III. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА	22
1. Подход за разработване на система от индикатори	22
2. Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на общинския план за развитие на община Лом.....	23

СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ ТАБЛИЦИ И ФИГУРИ

Таблицы

Таблица 1. Ключови показатели за икономически развитие на община Лом и област Монтана за 2013-2015 г.	7
Таблица 2. Брой на заетите в нефинансовите предприятия на територията на община Лом 2015 г.	9
Таблица 3. Основни икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия за 2015 г. в сектор „Индустрия” в община Лом	11
Таблица 4. Основни икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия за 2015 г. в сектор „Услуги” в община Лом.....	13
Таблица 5. Основни показатели за туризма в община Лом	14
Таблица 6. Динамика на населението	15
Таблица 7. Динамиката в показателите за детските градини	17
Таблица 8. Динамиката в показателите за образование	17
Таблица 9. Динамиката в показателите за здравеопазване	19
Таблица 10. Матрица на индикаторите за въздействие и резултат на ОПР Лом 2014-2020	24

Фигури

Фигура 1. Динамика на местната икономика за периода 2013-2015 г.	6
Фигура 2. Разходи за дълготрайни материални активи в периода 2013-2015 г.	7
Фигура 3. Динамика на сектор „Индустрия” в периода 2013-2015 г.	11
Фигура 4. Динамика на сектор „Услуги“ в периода 2013-2015 г.	12

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият актуализиран документ за изпълнение на Общински план за развитие на община Лом за периода 2014-2020 г. е изготвен от „Фондация за прозрачни регламенти“ в изпълнение на договор с Община Лом и в съответствие с нормативните разпоредби, регулиращи провеждането на регионална политика в Република България. Документът е изготвен на база на резултатите от Междинната оценка, която показва необходимост от коригиране на **Матрицата на индикаторите за наблюдение и оценка на Общинския план за развитие на община Лом за периода 2014-2020 г.**

При разработването на Матрицата на индикаторите не са били спазени изцяло „Методическите указания за разработване на ... Общински планове за развитие (2014-2020)“ на МРРБ, одобрени със Заповед № РД-02-14-2402/22.11.2011 г., в частта за „Индикатори за наблюдение и оценка на плана“, препоръчващи използването на два вида индикатори:

- Индикатори за резултат и
- Индикатори за въздействие.

Вместо това са заложили индикатори за всяка една мярка от плана по отделно, което (може би) е наложило включването на такива индикатори, които не отговарят на описаната в теоретичната част на ОПР Лом 2014-2020 г. добра практика на ПРООН: **А** – значението на индикатора да е ясно; **Б** – данните да са достъпни; **В** – дейността по събирането на данни да е в правомощията на екипа и да не са необходими външни експерти за допълнителен анализ; **Г** – индикаторът да е достатъчно представителен относно планираните резултати; **Д** – индикаторът да е реален и да може да се наблюдава; **Е** – индикаторът е труден за определяне, но е важен и трябва да се наблюдава и определи.

В допълнение, в Общински план за развитие на община Лом 2014-2020 г. **нямаше заложили междинни стойности за индикаторите за средата на програмния период, а целевите стойности за 2020 г. бяха непълни**, поради което в междинната оценка е отчетен само напредъка по индикатори (за които имаше налична достоверна информация), но не и относителния дял на изпълнението към някаква междинна цел. Същият проблем би се появил и при последващата оценка на плана. С настоящата актуализация 1) се прецизират индикаторите и 2) за индикаторите се определят междинни (отчетените към 31.12.2016 г. стойности) и целеви за 2020 г. стойности.

*Актуализиран документ за изпълнение на Общински план за развитие на община Лом
за периода 2014-2020 г. – ПРОЕКТ!*

Графа „Източник на информация“ за индикаторите в Матрицата на индикаторите беше попълнена съвсем формално, като за всеки един индикатор беше посочен един и същ източник на информация – „НСИ, Община, ИСУН“, което не отговаряше на действителността. С настоящата актуализация за всеки един индикатор е посочен конкретния източник на информация.

Настоящият актуализиран документ за изпълнение не отменя, а само допълва Общински план за развитие 2014-2020 г. на община Лом и заменя в него Матрицата на индикаторите за наблюдение и оценка на плана.

Той следва структурата на плана и включва две точки:

- АКТУАЛИЗИРАН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ и
- ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

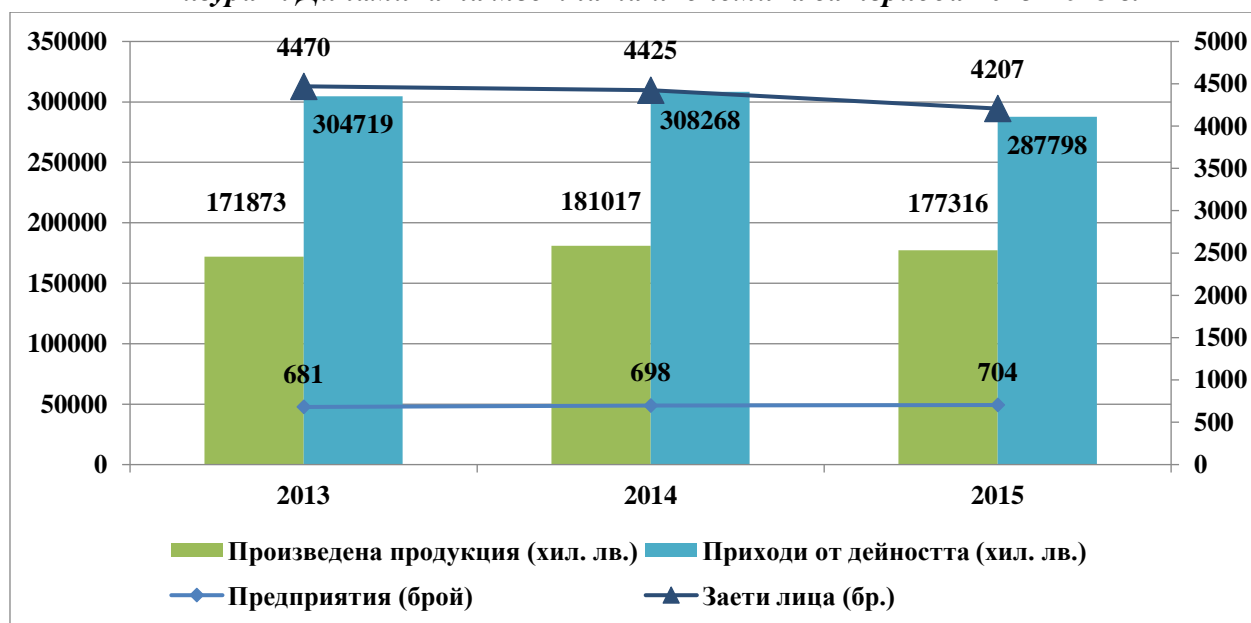
Изработването и приемането на документа се извършва при условията и по реда за изработване и приемане на Общинския план за развитие.

II. АКТУАЛИЗИРАН СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ АНАЛИЗ

1. Състоянието на общинската икономика

В периода 2013-2015 г., който все още на национално ново се определя като възстановителен от световната финансова и икономическа криза, се наблюдава плавно повишаване в броя на предприятията в нефинансовия сектор в община Лом – от 681 до 704 броя, което може да се дължи или на подобрения бизнес климат, или на увеличаване предприемаческата активност на местното население. В същото време броят на заетите устойчиво намалява – 263 д. само за 3 години, което е предпоставка за възникване на социално-икономически проблеми. При увеличения брой на предприятията едно от възможните обяснения за намаляването на заетите в тях е, че се закриват по-големи предприятия (с над 10 души персонал) или се увеличава тяхната производителност вследствие на технологично модернизиране. Последното се изключва, защото в разглеждания период произведената продукция, измерваща стойността на произведените стоки и услуги, е колеблива – от 171,9 хил. лв. в 2013 г. до 177,3 хил. лв. за 2015 г. Неблагоприятната тенденция за местната икономика се потвърждава и от спада в приходите от икономическите дейности, който е близо 20,5 хил. лв. за 2015 спрямо 2014 г. Ако тези тенденции продължат в по-продължителен период от време, икономиката на община Лом може да бъде изправена пред сериозни предизвикателства, за да осигури съответния стандарт на живот на живеещите в нея.

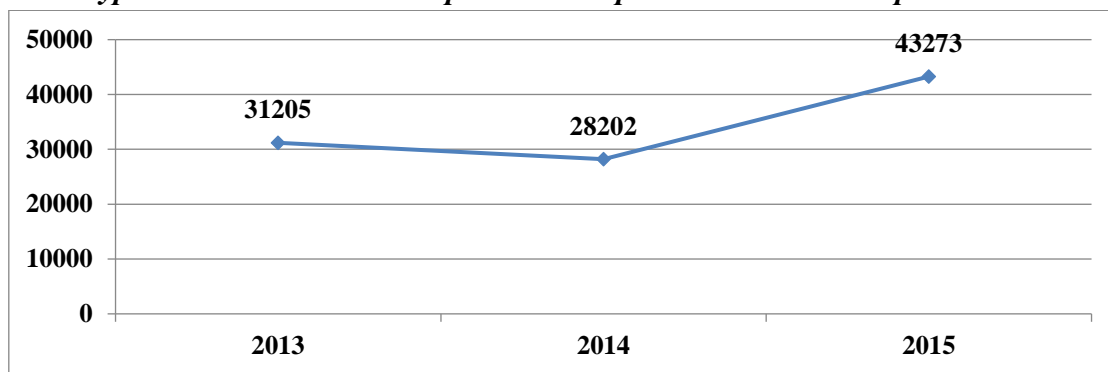
Фигура 1. Динамика на местната икономика за периода 2013-2015 г.

Източник: НСИ

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи също могат да бъдат индикатор за икономически просперитет в дългосрочен план, според техния вид. За целите на настоящия анализ са проследени единствено общата им стойност, която бележи значителен ръст от 53% за 2015 г. в сравнение с предходната, като голяма част от него се дължи на инвестициите в селското стопанство, което е добра предпоставка за развитие на земеделски дейности.

Фигура 2. Разходи за дълготрайни материални активи в периода 2013-2015 г.

Източник: НСИ

В обобщен вид икономическите показатели за община Лом и област Монтана са представени по-долу.

Таблица 1. Ключови показатели за икономически развитие на община Лом и област Монтана за 2013-2015 г.

Показател	2013	2014	2015
Предприятия в област Монтана	4 436	4 490	4 542
Предприятия в община Лом	681	698	704
Дял на община Лом в областта	15.4%	15.5%	15.5%
Заети лица в област Монтана	23 132	23 054	23 073
Заети лица в община Лом	4 470	4 425	4 207
Дял на община Лом в областта	19.3%	19.2%	18.2%
Нетни приходи от продажби в област Монтана (хил. лв.)	1 298 786	1 359 365	1 427 078
Нетни приходи от продажби в община Лом (хил. лв.)	171 873	181 017	177 316
Дял на община Лом в областта	13.2%	13.3%	12.4%
ДМА в област Монтана (хил. лв.)	153 622	140 311	240 820
ДМА в община Лом (хил. лв.)	31 205	28 202	43 273
Дял на община Лом в областта	20.3%	20.1%	18.0%

Източник: НСИ

За периода 2013-2015 г. се наблюдава **увеличаване в броя на предприятията** от нефинансовия сектор както на областно със 106 бр., така и на местно ниво с 23 бр. Ръстът и на двете нива е съпоставим, което показва, че по този показател територията на община Лом се развива с еднакви темпове спрямо област Монтана. Това създава основа за изпреварващ растеж в следващите години.

За наблюдавания период на областно ниво се отчита задържане на равнището на заетите лица в предприятията от нефинансовия сектор, изчислени в еквивалент на пълна заетост. Проблем на икономиката на територията на общината е, че в същото време се наблюдава спад по този показател (от 4 470 заети през 2013 г. до 4 207 през 2015 г.). Това се отразява и на цялостния принос – броят на заетите в общината спада до 18,1% от всички в областта, спрямо 2013 г. когато е бил 19,3%. Това налага мерки за увеличаване на работни места и насърчаване наемаването на работници и служители от страна на съществуващите стопански субекти. Тази слабост е възможно да се преодолее и чрез мерки за повишаване квалификацията на безработните и насърчаването им за включване отново на „пазара на труда“.

Статистическите данни показват **плавно възстановяване на областта по отношение на произведената продукция от икономиката**. Ръстът е около 10%, мерен на база 2013 г. В този период на територията на община Лом също се отчита нарастване, но той е доста незначителен от 172 до 177 г. Това води до намаляване приноса на общината в областната икономика с над 1,2%.

Разходите за придобиване на ДМА са другият показател, който рязко се увеличава на областно и местно ниво, показващ, че в района не липсва интерес от страна на инвеститори. Според данните от статистиката, обаче те се насочват към други райони от областта, защото през 2013 г. разходите за ДМА на територията на община Лом са били 20,3% от всички за областта, докато през 2015 г. техният дял е вече 18%. Наблюдава се нарастване във финансово изражение от 31 хил. лв. през 2013 г. на 43 хил. лв. за 2015 г.

Икономическата активност на територията на община Лом, измервана чрез броя на стопанските субекти в периода 2013-2015 година показва ръст от 3%. Това се дължи на ръста в броят на микропредприятията (до 9 заети), които са индикатор за увеличена предприемаческа активност. Тревожна обаче е тенденцията към намаляване броя на малките предприятия от 54 през 2013 г. до 40 в 2015 г., т.е. с близо една четвърт. Това може да се дължи на нарушената бизнес среда на територията на община Лом, която да

е пречка пред развитието на устойчиво-растящ бизнес или на амортизираното оборудване и намаляването на конкурентоспособността на местните стопански единици. Въпреки че статистическите данни за средните и големи предприятия са конфиденциални по Закона за статистиката, от тях е видно, че няма промяна в броя им – 17 бр. Това е положителна черта, защото в повечето райони подобните групи предприятия са структуроопределящи за местната икономика – техните затруднения или закриване неимуемо оказват влияние върху социално-икономическото развитие на населението. Може да се обобщи, че като цяло икономиката на община Лом е стабилна, но трябва да се вземат мерки за стимулиране на малките предприятия, които навлизайки в своята фаза на „зрялост“ е видно, че не могат да се справят с предизвикателствата пред тях.

Таблица 2. Брой на заетите в нефинансовите предприятия на територията на община Лом 2015 г.

Групи предприятия според заетите в тях лица	2013	2014	2015	2013/2015
Микро до 9 заети	610	637	647	6%
Малки от 10 до 49	54	44	40	-26%
Средни от 50 до 249	..	..	..	..
Големи (над 250)	..	..	..	..
Общо за община Лом	681	698	704	3%

Източник: НСИ

Разпределението на заетите лица по основните сектори на икономиката – първичен (селско, горско и рибно стопанство), вторичен (индустрия) и третичен (услуги) за 2015 г. показва, че над половината от работещите са в сферата на услугите, едва 8% от заетостта се осигурява от първични сектор, а останалите 37% са ангажирани в индустрията.

Разпределението на предприятията според броя на стопанските единици, принадлежащи на основните икономическите сектори за 2015 г. е доминирано от тези в сферата на услугите (82%), което е нормално за по-развитите градове на страната. 12% от предприятията са в индустриалния сектор и едва 6% - в първичния.

Въпреки че предприятията в сектора на услугите са най-многобройни, техният принос към икономиката е сравнително малък – едва една четвърт от стойността на произведената продукция се дължи на тях. От друга страна малкият дял на

предприятията в първичния сектор и заетостта в тях генерират 27% от произведената продукция в общината. Това само подчертава добавената стойност и значимост, която има този отрасъл за местното социално-икономическо развитие, наред с индустриалните мощности, които през 2015 г. са произвели 48% от продукцията. Последното се дължи най-вече на стойността, на продукцията, която се произвежда от сектора, за разлика от земеделието.

Въпреки малкото по обем произведена продукция от третичния сектор, той заема най-голям дял от местната икономика по приходи – 47%. Може да се предположи, че това се дължи на по-голямата добавена стойност на услугите или бързата им реализация, за разлика от продуктите в сферата на индустрията, които могат да бъдат реализирани отложено във времето. Приходите от първичния сектор са в размер на 22% от всички в община Лом, докато на индустрията се падат 31%.

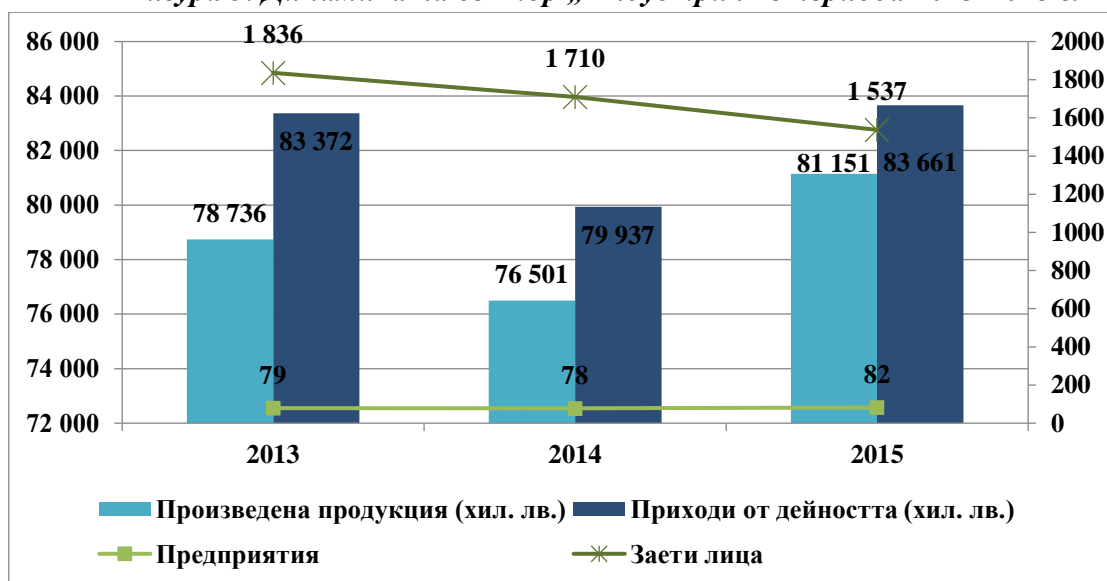
Селското стопанство, като важна икономическа дейност в развитието на първичния сектор, според данни от Агростатистиката от преброяването на земеделските стопанства, е представен от 1 341 стопанства. От тях 83 нямат използвана земеделска площ /ИЗП/. На територията на община Лом преобладават малките стопанства до 10 дка ИЗП - 86%. Големите стопанства (тези с ИЗП над 100 дка) са едва 4% (50 бр.).

Горите на територията на община Лом не са най-разпространения ресурс. Според официалните данни общата им площ е 1 806 ха. Които са разпределени, както следва:

- Държавни горски територии – 1 478 ха;
- Частни горски територии – 238 ха;
- Общински горски територии – 90 ха.

Индустриалният сектор, като водещ по стойност на произведената продукция, се възстановява с по-ускорени темпове от първичния такъв. Субектите, опериращи в него, успяват да задържат приходите от дейностите си, а 3 нови предприятия са се появили спрямо 2013 г. Тревожно е рязкото намаляване на броя на заетите в сектора, чиито спад е с близо 17% за три години.

Фигура 3. Динамика на сектор „Индустрия” в периода 2013-2015 г.

*Забележка: част от данните в сектора са конфиденциални, затова не са представени в графиката.

Източник: НСИ

Най-голям принос за икономиката в този сектор има преработващата промишленост, която е съставена от 62 предприятия (или 9% от всички на територията на община Лом), но генерира около една четвърт от общите приходи и дава работа на близо една трета от работещото население в община Лом. Това подчертава структуроопределящата ѝ роля за местната икономика, както и необходимостта от инвестиции в нея, за да може да бъде един от двигателите на просперитета за територията.

От данните е видно, че строителството няма голямо значение за местната икономика след пика му през 2007-2008 година, който не подмина големите градове в страната.

Таблица 3. Основни икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия за 2015 г. в сектор „Индустрия” в община Лом

По икономически дейности (A21)	Предприятия		Приходи от дейността		Произведена продукция		Заети лица	
	Брой	%	Хил. лв.	%	Хил. лв.	%	Брой	%
Общо община Лом	704	100	287 798	100	177 316	100	4 207	100
С. Преработваща промишленост	62	9%	73 636	26%	71 339	40%	1 365	32%

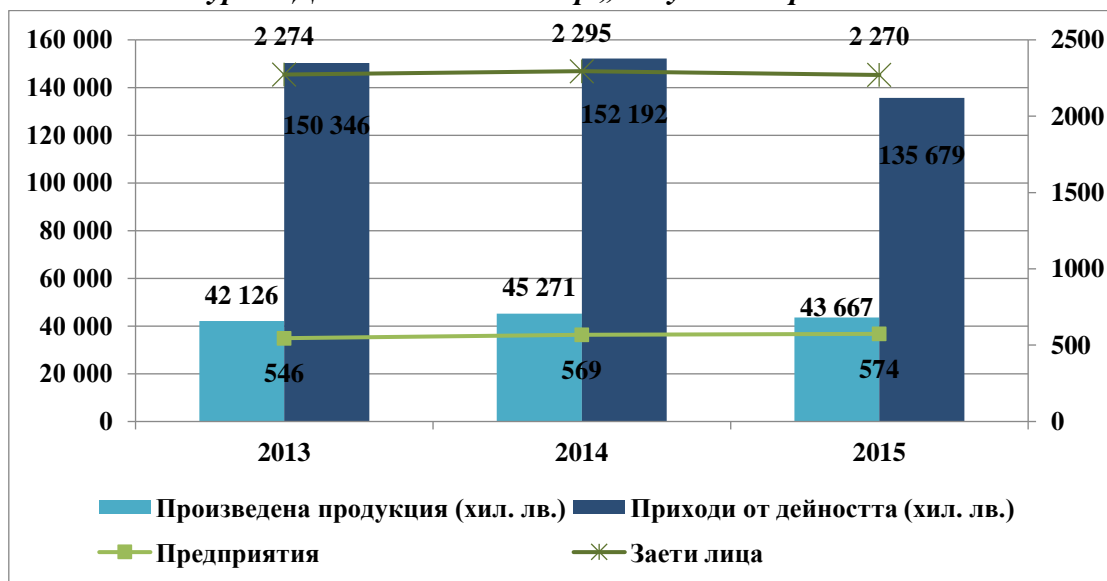
По икономически дейности (A21)	Предприятия		Приходи от дейността		Произведена продукция		Заети лица	
	Брой	%	Хил. лв.	%	Хил. лв.	%	Брой	%
D. Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия	..	...	..	...	..	...	..	...
F. Строителство	19	3%	10 024	3%	9 811	6%	171	4%

.. Конфиденциални данни

Източник: НСИ

През последните три наблюдавани години **секторът на услугите** поддържа най-стабилните икономически показатели. Не се наблюдава отлив на заети лица в него, произведената продукция запазва сравнително стабилна линия, единствено в 2015 г. се отчита по-сериозен спад в приходите, но това може да е просто епизодично явление или да се дължи на периода на дефлация, в който беше попаднала България.

Фигура 4. Динамика на сектор „Услуги“ в периода 2013-2015 г.

Източник: НСИ

В сектора на услугите доминиращ характер има дейността „търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“, като на нея се дължат близо половината предприятия в община Лом. Дейността генерира и сериозен дял от приходите на територията на община Лом – 38%, а ангажираните в нея са 28% от всички работещи. Другите дейности, формиращи сектора на услугите, имат незначителен дял в местната икономика.

Таблица 4. Основни икономически показатели на отчетените нефинансови предприятия за 2015 г. в сектор „Услуги“ в община Лом

По икономически дейности (A21)	Предприятия		Приходи от дейността		Произведена продукция		Заети лица	
	Брой	%	Хил. лв.	%	Хил. лв.	%	Брой	%
Общо община Лом	704	100	287 798	100	177 316	100	4 207	100
G Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	346	49%	110 460	38%	22 044	12%	1 169	28%
H Транспорт, складиране и пощи	34	5%	8 014	3%	6 803	4%	239	6%
I Хотелиерство и ресторантьорство	52	7%	2 834	1%	1 421	1%	189	4%
J Създаване и разпространение на информация	3	0.43	..	..	..	..	3	0.07%
L Операции с недвижими имоти	12	2%	358	0.12%	322	0.2%	17	0.40%
M Професионални дейности и научни изследвания	27	4%	1 184	0.41%	1 081	0.6%	52	1.24%
N Административни и спомагателни дейности	11	2%	910	0.32%	857	0.5%	41	0.97%
P Образование	6	1%	109	0.04%	108	0.1%	10	0.24%
Q Хуманно здравеопазване и социална работа	51	7%	11 434	3.97%	10 683	6.0%	506	12.03%
R Култура, спорт и развлечения	7	1%	109	0.04%	101	0.1%	10	0.24%
S Други дейности	25	4%	267	0.09%	247	0.1%	34	0.81%

.. – Конфиденциални данни

Източник: НСИ

Туризмът като отрасъл в икономиката, част от третичния сектор, заслужава по-голямо внимание, а и на местно ниво дейността „хотелиерство и ресторантьорство“ е на второ място по значимост след търговията по брой на стопанските субекти.

На територията на община Лом към 2015 г. функционират 4 категоризирани места за настаняване с обща леглова база от 179 легла, разпределени в 98 стаи.

За анализираният период се отчита ръст на реализираните нощувки и приходите от тях, докато броят на пренощуващите лица спада. Това е показател, че хората предпочитат да прекарат повече от една нощ на територията на община Лом и това следва да бъде използвано за валоризиране на местния туристически потенциал.

Таблица 5. Основни показатели за туризма в община Лом

Показатели	Мерна единица	2011	2012	2013	2014	2015
Места за настаняване¹	Брой	3	3	3	4	4
Легла	Брой	175	164	165	179	179
Легладенонощия	Брой	63,875	60,014	59,891	62,770	64,925
Стаи	Брой	91	92	90	99	98
Реализирани нощувки	Брой	6,472	6,169	..	5,303	9,227
Пренощували лица	Брой	4,161	4,722	..	3,113	3,880
Приходи от нощувки	Лева	267,460	199,354	..	167,927	229,250

Източник: Национален статистически институт 2017 г.

¹ Включват се категоризирани места за настаняване с над 10 легла, функционирали през съответната година.

Пречка пред развитието на туризма е липсата на достатъчно места за настаняване, включително високо категорийни. Липсата на пристан за прием на туристически кораби също възпрепятства развитието на отрасъла, защото гр. Лом може да е отправна дестинация за много забележителности в района.

Общият брой на **заетите лица**, който включва наети и самонаети, през 2015 година е 4 207 души. От тях 8% са заети в аграрния сектор, 39% - в индустриалния, а останалите 54% - в услугите. В началото на разглеждания период (през 2013 г.) това съотношение е било съответно 8%/41%/51%/.

2. Население, структура и демографски процеси

Населението на община Лом е 25 568 души към 31.12.2016 г. по данни на НСИ. Проследявайки динамиката на населението през годините тя не се различава от тенденцията на национално ниво – общия брой жители намалява след 1985 г. Селищната мрежа на общината е представена от 1 град – гр. Лом и 9 села.

Характерна черта за населението е, че то е съсредоточено в общинския център, докато големите села са само 2 – с. Ковачица и с. Сталийска Махала. Въпреки това останалите села, с изключение на с. Орсоя, са с население между 187 и 943 души, което дава възможност за интервенции в тях, които ще достигнат до значителна част от местните общности.

Систематизирани данни за основни показатели, характеризиращи демографското развитие, са представени по-долу.

Таблица 6. Динамика на населението

Показатели	2011	2012	2013	2014	2015
Население - общо	27,839	27,476	27,140	26,744	26,182
мъже	13,480	13,327	13,159	12,956	12,669
жени	14,359	14,149	13,981	13,788	13,513
Под трудоспособна възраст	3,956	3,908	3,928	3,926	3,818
В трудоспособна възраст	16,063	15,972	15,692	15,280	14,904
Над трудоспособна възраст	7,820	7,596	7,520	7,538	7,460
Сключени бракове	64	72	71	170	170
Бракоразводи	27	36	18	35	48
Живородени	236	228	242	229	224
Умрели	551	568	518	570	536
Умрели деца под 1 година	3	3	3	3	-
Естествен прираст	-315	-340	-276	-341	-312
Възrastови съотношения в %					
0 - 14/15 - 64	20.3	20.7	21.4	21.5	21.6
65+/15 - 64	34.1	34.7	36.2	37.4	38.6
0 - 14, 65+/15 - 64	54.5	55.4	57.6	58.9	60.1
65+/0 - 14	167.9	167.4	169.6	174.1	179.0
60 - 64/15 - 19	153.5	159.8	162.0	158.5	153.3
Заселени - общо	397	385	446	511	441
Изселени - общо	421	408	506	566	691
Механичен прираст - общо	-24	-23	-60	-55	-250

Източник: Национален статистически институт, 2017 г.

Основните тенденции, които се открояват, са следните:

- Общият брой на населението намалява минимално с всяка изминала година, като от 27 839 през 2011 г. броят на жителите се понижава до 26 182 през 2015 г., което е спад от почти 6% в рамките на пет години;
- Броят на жените се запазва по-висок от този на мъжете, средно с около 840 на година;
- И при двата пола се наблюдава минималното намаляване спрямо всяка предходна година;
- Броят на населението в категориите трудоспособна и над трудоспособна възраст намалява, докато при населението в под трудоспособна възраст същата тенденцията не е толкова ясно открояна, тъй като броят се увеличава през 2013 г.;

- При категорията население в под трудоспособна възраст спадът между 2011 г. и 2015 г. е най-малък, приблизително 3,5%, при населението в трудоспособна възраст спадът е около 7,2%, а при населението в над трудоспособна възраст спадът е 4,6%;
- Към момента населението в трудоспособна възраст надвишава по брой общия сбор на населението, което не попада във въпросната категория;
- Дяловете на възрастовите категории от общия брой на населението по горния ред на изброяване са съответно 14,6%, 56,9% и 28,5%;
- Сключените бракове се увеличават (от 64 през 2011 г. на 170 през 2015 г.);
- Броят на живородените е по-нисък от този на умрелите, като през 2015 г. живородените са 2.4 пъти по-малко от умрелите;
- Естественят прираст се запазва отрицателен, което не се отличава от националната тенденция. През 2014 г. той бележи най-ниската си стойност - 341. Средно населението в общината намалява с по 317 души на година;
- Коефициентът 0-14 към 15-64 се покачва плавно с 1,2%, което означава, че делът на населението в категорията население в под трудоспособна възраст нараства. Същевременно се увеличава и делът на населението в над трудоспособна възраст, като бележи по-голям ръст от дела на населението в под трудоспособна възраст. Коефициентът 65+/15-64 се повишава с всяка изминала година, като нивото му от 2015г. е с 4,4% по-високо в сравнение с 2011 г.;
- Процентът при 0-14,65+/15-64 се увеличава, което значи, че върху населението в трудоспособна възраст пада все по-голяма тежест;
- Препоръчително е броят на населението в категорията 0-14 да е близък до броя на населението в категорията 65+, тъй като населението попадащо в групата 0-14 ще премине в трудоспособна възраст. В сравнение с други български общини в Лом разликата в броя на двете не е толкова голяма, но в последните години процентът при 65+/0-14 се увеличава с 11,1%, което е говори за застаряващо население;
- В графата заселени жители на територията на общината няма ясна тенденция, но се открояват данните за 2014 г., когато броят на заселените достига 511, като в останалите 4 години броят на заселените е под 450 души;
- Броят на изселените нараства между 2012 г. и 2015 г. с 283 души;
- Механичният прираст е отрицателен всяка година и е най-нисък през 2015 г. (-250);

Изводът от представените данни е, че населението намалява, както поради отрицателен естествен прираст, така и поради отрицателен механичен прираст. Освен това населението е застаряващо, делът на жителите в над трудоспособна възраст расте и върху населението в трудоспособна възраст пада все по-голям тежест.

3. Социална сфера

В сферата на **образованието** е представена динамиката в броя на децата в детските градини и учениците в училищата.

Таблица 7. Динамиката в показателите за детските градини

Показатели	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Детски градини ¹ - общо	11	11	11	11	11
Детски учители	66	65	67	66	65
Деца	780	750	774	736	712
Целодневни детски градини	11	11	11	11	11
Детски учители	57	59	59	58	57
Деца	630	658	651	618	592
Полудневни детски градини	-	-	-	-	-
Детски учители	9	6	8	8	8
Деца	150	92	123	118	120

Източник: Национален статистически институт, 2017 г.

¹ Без несамостоятелните полудневни детски градини.

"-" - Няма случай.

Според статистиката броят на детските градини в общината се запазва непроменен в годините, обхванати от статистиката. Не се наблюдават съществени промени в броя на детските учители, работещи в целодневните детски градини и полудневните детски градини. От учебните години, обхванати от таблицата, през учебната 2015/2016 г. броят на децата, които посещават детска градина е най-нисък.

Единствената тенденция, която може да се види, е за намаляващ брой на децата в детските градини (с 8,7%).

Таблица 8. Динамиката в показателите за образование

Показатели	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Общо учебни институции	13	13	13	13	13
Общообразователни училища	9	9	9	9	9
Специални училища	1	1	1	1	1
Професионални гимназии	3	3	3	3	3

*Актуализиран документ за изпълнение на Общински план за развитие на община Лом
за периода 2014-2020 г. – ПРОЕКТ!*

Показатели	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Общо преподаватели по видове учебни институции	281	276	280	276	284
Общообразователни училища	200	202	202	202	198
Специални училища	8	8	8	8	8
Професионални гимназии и училища след VI, VII и VIII клас	73	66	70	66	78
Общо учащи по видове учебни институции	3,494	3,390	3,390	3,406	3,330
Общообразователни училища	2,652	2,584	2,520	2,457	2,369
Специални училища	41	31	41	43	39
Професионални гимназии (III степен професионална квалификация)	342	321	380	443	468
Професионални гимназии и професионални училища (II степен професионална квалификация)	447	434	411	431	430
Професионални училища след VI и VII клас (I степен професионална квалификация)	12	20	38	32	24

Източник: Национален статистически институт, 2017 г.

1 До учебната 2012/2013 година спортните училища са включени към общообразователните училища (изменение на Закона за професионалното образование и обучение - ДВ, бр. 50 от 2010 г.)

"-" - Няма случай.

Данните показват, че по отношение на броя на учебните институции няма промени в периода 2011/2012 - 2015/2016 учебна година. На територията на община Лом функционират 9 общообразователни училища, 1 специално училище, както и 3 професионални гимназии (общо 11 учебни институции).

Общият брой на преподавателите е най-висок през учебната 2015/2016 г. (284), което се дължи на нарасналия брой преподаватели в професионални гимназии. Преподавателите в общообразователни училища са с 4 по-малко от предходната учебна година, а броят на преподаващите в специалното училище не се променя.

По отношение на броя на учащите по видове учебни институции, в общообразователните училища учащите са с 10,7% по-малко, в специалното училище броят варира между 39 и 43. Учащите в професионални гимназии с III-та степен професионална квалификация нарастват с 36,8%, от 342 на 468, учениците в професионални гимназии с II-ра степен професионална квалификация намаляват, а тези в професионалните гимназии с I-ва степен професионална квалификация се увеличават от 12 на 24.

В сферата на здравеопазването е представена динамиката в броя лечебните заведения и медицинските кадри.

Таблица 9. Динамиката в показателите за здравеопазване

Показатели	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016
Лечебни и здравни заведения					
Болнични заведения - общо	1	1	1	1	1
легла	257	257	257	257	257
многопрофилни болници	1	1	1	1	1
легла	257	257	257	257	257
Лечебни заведения за извънболнична помощ - общо	7	7	7	7	8
легла	5	5	5	5	15
диагностично-консултативни центрове	1	1	1	1	1
легла	5	5	5	5	5
медицински центрове	2	2	2	2	2
легла	-	-	-	-	10
самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	4	4	4	4	5
самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	4	4	4	4	5
Медицински кадри към 31.12					
Лекари - общо	117	122	118	110	108
в т.ч. Общопрактикуващи	20	21	20	20	20
Лекари по дентална медицина	25	25	26	24	24
Медицински специалисти по здравни грижи	190	187	189	182	191
Детски ясли и деца в детските ясли					
Детски ясли - общо	3	3	3	3	3
места	64	64	64	64	64
Деца - общо	73	62	66	69	70

Източник: Национален статистически институт, 2017 г.

1 Източник: Национална здравноосигурителна каса.

"-" - Няма случай.

Данните за периода показват, че няма изменения по отношение единственото болнично заведение, което е многопрофилна болница, намираща се в община Лом.

Статистиката показва увеличаване в броя на лечебните заведения за извънболнична помощ (от 7 на 8 за 2015/2016 г.), което се дължи на ръст в броя на самостоятелните медико-диагностични и медико-технически лаборатории (от 4 на 5).

Извънболничната помощ на територията на община Лом се осъществява в 8 медицински заведения с общо 15 легла, последното е открито през 2015 г. Съставът им е: 1 ДКЦ (диагностично-консултативен център); 2 медицински центъра; 5 самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории. През 2015 г. единият медицински център разкрива 10 легла, на които може да се осъществява извънболнична помощ.

Забелязва се спад в общия брой на лекарите, които са с 9 по-малко през 2015/2016 г. Общопрактикуващите лекари запазват броя си (20), лекарите по дентална медицина са около 25 на брой през годините. При медицинските специалисти по здравни грижи също не се наблюдават съществени промени.

По отношението на **детските ясли** броят им, както и броят на местата в тях, се запазват, съответно 3 и 64. Общият брой на децата, които посещават детски ясли варира между 62 през 2012/2013 г. и 73 през 2011/2012 г.

4. Пазар на труда

По данни от последното преброяване на населението и сградния фонд 12 500 д. на територията на община Лом са били икономически активните или 51,14%, което е по-висока стойност от тази на областно ниво. Анализът на тези стойности сочи за непълноценното оползотворяване на трудовия потенциал и се явява значим проблем за социално-икономическото развитие на разглежданата територия.

По данни на Агенцията на заетостта броят на регистрираните в бюрото по труда намалява значително през 2015 година (2 160 д.), което логично довежда и до спад в равнището на безработица през 2015 г. - 17,5%. По-важната характеристика на безработицата е така наречената „продължителна безработица“, която включва лицата, които повече от 1 година не са били трудово активни. Този показател значително спада в периода 2013-2015 година – от 10.85% до 7.29%.

Структурата на безработните, които се регистрират в бюрата по труда не се е променила значително през последните години. Наблюдава се паритет по отношение на пол. По отношение на хората с висше образование се наблюдава спад на тази група.

Безработицата остава все още значително по-висока от средната в страната – 7,6%.

5. Основни изводи

Основните изводи от актуализирания социално-икономическия профил на общината са следните:

- Наблюдава се подобрене в основните икономически показатели;
- Последните години местната икономика намалява приноса си към областната такава по отношение на някои от показателите;
- Наблюдава се тревожна тенденция към намаляване броя на заетите във всички сектори на икономиката, като тя е най-ясно изразена в първичния и вторичен сектор;
- Наблюдава се спад в приноса на аграрния сектор към местната икономика, предвид потенциала, който притежава;
- Секторът на услугите се явява най-устойчив на икономическата обстановка в разглеждания период – почти без изменение в произведената продукция и броя на заетите;
- Наличието на големи стопанства е предпоставка за развитие на механизирано земеделие;
- Намалява се броят на населението на територията на общината. Налице е потенциален проблем от застаряващо население;
- При образованието и здравеопазването не се наблюдават съществени промени;
- Спада нивото на безработица.

В тази връзка не се налагат промяна на SWOT-анализа и целите и приоритетите на Общинския план за развитие.

III. ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА НА ПЛАНА

1. Подход за разработване на система от индикатори

Системата от индикатори за наблюдение на изпълнението на Общинския план за развитие на община Лом е основен инструмент за проследяване на степента на изпълнение на ОПР. Тя отчита напредъка и степента на постигане на целите и приоритетите за развитие на общината по физически и финансови характеристики. За целите на плана ще се използват два вида индикатори: **за резултат** и **за въздействие**. Индикаторите посочени по-долу обхващат само физическите характеристики (параметри), тъй като финансовите по отношение реализацията на поставените цели и приоритети за развитие са представени в *Индикативната финансова таблица*.

Индикаторите за въздействие отчитат изпълнението на стратегическите и специфичните цели и имат значение за цялостната оценка на ефективността на избраната стратегия и политика за устойчиво интегрирано местно развитие за съответния период. Степента на въздействие се отчита с количествено измерими индикатори за достигнатата степен в социалното, икономическото и инфраструктурното развитие на общината и приноса на това развитие за общото развитие на региона.

Индикаторите за резултат се отнасят до наблюдението и оценката на изпълнението на определените приоритети и мерки за развитие на общината. По някои от мерките или приоритетите могат да се отнасят за предвидени или изпълнявани конкретни проекти с важно значение за развитието на територията на общината. Дефинираните индикатори са количествено измерими и осигуряват обективност по отношение на оценките и изводите за конкретните постижения при реализацията на приоритетите и мерките и постигнатото пряко въздействие в съответната област.

При разработването и прилагането на системата от индикатори за наблюдение и оценка на изпълнението на Общинския план за развитие за взети предвид **общите индикатори в областта на регионалната политика** и за постигане на растеж и заетост чрез структурната помощ на ЕС през периода 2014-2020 г. и **стратегическите индикатори за степента на интегриране и изпълнение на глобалните цели, свързани с опазване на околната среда**, в регионалната политика и планиране.

За разработването на индикаторите е използвана **SMART** концепцията, а именно:

- **Specific – точност** – индикаторите трябва да са конкретни и положителни.

- **Measurable – измеримост** – индикаторът трябва да бъде насочен към желано бъдещо състояние (в сравнение с базовия индикатор) и да бъде количествено определен, така че да позволява измерване. Внимание следва да се обърне на мерната единица.
- **Available/Achievable – постижим** – трябва да бъде възможно да се получат данни за стойността на всеки индикатор и то във времето, когато са необходими.
- **Relevant/Realistic – реалистични** – индикаторът трябва да бъде свързан с целта на проекта и също така да бъде реалистичен.
- **Timely – съобразен с времето** – индикаторът трябва да бъде постигнат в ограничен период от време, което следва да се вземе предвид и да се посочи в проекта.

2. Матрица на индикаторите за наблюдение и оценка на общинския план за развитие на община Лом

Индикаторите за наблюдение и оценка на изпълнението на общинския план за развитие на общината до 2020 г. са посочени в матрица на индикаторите (*вж. Таблица 10*). Всеки индикатор е с посочени мерни единици, източници на информация, периодичност на събирането на информация, базова стойност за отчитане изменението на всеки от индикаторите, както и междинна и целева стойност, която се очаква да бъде достигната до края на периода на действие на Общинския план за развитие, когато това е приложимо за индикатора.

Изготвена е цялостна промяна на матрицата за индикатори, като те са представени вече по стратегически цели (индикатори за въздействие) и по приоритети (индикатори за резултат). Запазени са посочените в предишната матрица индикатори за резултат, които отговарят на SMART – концепцията. Добавени са **нови**, предимно за въздействие. Налични са и **променени** индикатори с цел наличие на обективен източник на информация. По отношение на значителния брой индикатори, които се повтаряха, в новата таблица те са включени само по веднъж при най-подходящия за тях приоритет/цел. Останалите индикатори са **отпаднали** и не са налични в таблицата. Списък на отпадналите индикатори е представен след таблицата с мотив за отпадането.

Таблица 10. Матрица на индикаторите за въздействие и резултат на ОПР Лом 2014-2020

Стратегически цели/ Приоритети	Описание на индикатора	Мярка	Източник информация	Период на отчитане	Базова стойност 2013	Междина стойност 2015/6 г.	Целева стойност 2020 г.
Стратегическа цел 1: Реализиране на икономически растеж, основан на местния природен, културен и демографски потенциал, чрез иновации във водещите икономически дейности	Нов! Нефинансови предприятия	брой	НСИ	1 път	681	704	710
	Нов! Произведена продукция	хил. лв.	НСИ	1 път	171 873	177 316	185 000
	Нов! Приходи от дейността	хил. лв.	НСИ	1 път	304 719	287 798	310 000
	Нов! ДМА	хил. лв.	НСИ	1 път	31 205	43 273	52 000
Приоритет 1.1. Повишаване конкурентоспособността и иновативността на местната икономика	Изпълнени проекти за насърчаване на предприемачеството и инвестициите	брой	ИСУН/ДФЗ	годишно	0	7	15
	Реализирани проекти за публично-частни партньорства	брой	Община Лом	годишно	0	1	3
Приоритет 1.2. Създаване на благоприятни условия за привличане на инвестиции. Развитие на партньорства.	Променен! Новосъздадени/развити кълстери	брой	ИСУН	1 път	0	0	1
	Обучени служители на общинската администрация (с натрупване)	брой	Община Лом	годишно	0	80	120
	Бизнес форуми, проведени на територията на община Лом в подкрепа на изграждането на бизнес мрежи и кълстери	брой	Община Лом	годишно	0	2	4
Приоритет 1.3. Развитие на устойчив висококачествен регионален туризъм	Променен! Места за настаняване в туризма	брой	НСИ	1 път	3	4	6
	Новоразработени туристически продукти на територията на общината	брой	Община Лом	годишно	0	1	2
	Новосъздадени добри практики за устойчив туризъм	брой	Община Лом	годишно	0	1	3

Актуализиран документ за изпълнение на Общински план за развитие на община Лом
за периода 2014-2020 г. – **ПРОЕКТ!**

Стратегически цели/ Приоритети	Описание на индикатора	Мярка	Източник информация	Период на отчитане	Базова стойност 2013	Междина стойност 2015/6 г.	Целева стойност 2020 г.
	Туристически атракции, създадени или реновирани и експонирани	брой	Община Лом	годишно	0	1	3
Приоритет 1.4. Развитие на модерно и конкурентноспособно земеделие	Променен! Подкрепени групи и организации на производителите по Мярка 9 на ПРСР	брой	ДФЗ	1 път	0	0	2
	Променен! Реализирани лесоустройствени проекти	брой	Община Лом	1 път	0	1	3
	Променен! Реализирани проекти по подмярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ от ПРСР	брой	ДФЗ	1 път	0	1	5
	Нов! Реализирани проекти по подмярка 4.2 „Инвестиции в преработка/маркетинг на селскостопански продукти” от ПРСР	брой	ДФЗ	1 път	0	0	3
	Нов! Реализирани проекти по подмярка 6.1 "Стартова помощ за млади земеделски стопани" на ПРСР	брой	ДФЗ	1 път	0	4	8
	Нов! Реализирани проекти по подмярка 6.3 "Стартова помощ за развитието на малки стопанства" на ПРСР	брой	ДФЗ	1 път	0	0	3
Стратегическа цел 2. Подобряване на условията за живот, социалните услуги и личната сигурност	Нов! Средна работна заплата	лв.	НСИ	1 път	Няма данни	Няма данни	9 000
	Нов! Равнище на безработицата	%	ДБТ	1 път	18,53	17,5	12
	Нов! Равнище на продължителната безработица	%	ДБТ	1 път	10,83	7,29	6
	Нов! Заети лица	брой	НСИ	1 път	4 470	4 207	4 470
Приоритет 2.1. Подобряване качеството на образованието и създаване на условия за развитие на младите хора	Ученици със средно образование от община Лом продължили образованието си във ВУЗ	брой	Община Лом	1 път	0	231	250
	Променен! Реновирани образователни заведения, в т.ч. с мерки за енергийна ефективност	брой	Община Лом	1 път	0	1	3
	Променен! Нови транспортни средства	брой	Община Лом	1 път	6	8	9
	Ученици, получили средно образование в училища от община Лом	брой	НСИ	1 път	0	633	633

Актуализиран документ за изпълнение на Общински план за развитие на община Лом
за периода 2014-2020 г. – **ПРОЕКТ!**

Стратегически цели/ Приоритети	Описание на индикатора	Мярка	Източник информация	Период на отчитане	Базова стойност 2013	Междина стойност 2015/6 г.	Целева стойност 2020 г.
Приоритет 2.2. Създаване на възможности за трудова заетост, намаляване на бедността и риска от социална изолация	Променен! Реализирани проекти/ инициативи, насочени към безработните лица	брой	ДБТ	1 път	10	12	14
	Изпълнени проекти за предоставяне на социални услуги за лица в риск или уязвими групи	брой	ИСУН/ Община Лом	1 път	2	5	10
	Лица, получили социални услуги по проекти за предоставяне на социални услуги за лица в риск	брой	Община Лом	1 път	70	396	400
	Новосъздадените/реновирани социални сгради и заведения	брой	Община Лом	1 път	0	1	3
	Новоизградени социални жилища	брой	Община Лом	1 път	0	0	1
Приоритет 2.3. Повишаване качеството на здравеопазването и подобряване достъпа до обектите на здравната инфраструктура	Променен! Новосъздадени/реновирани и/или оборудвани здравни заведения	брой	Община Лом	1 път	0	0	1
	Ново оборудване и линейки за ЦСМП	брой	Община Лом	1 път	0	2	3
	Центрове за възрастни хора	брой	Община Лом	1 път	3	3	4
Приоритет 2.4. Развитие на културата и културните институции. Опазване, популяризиране и развитие на културното наследство.	Изградени/реновирани обекти за културни, младежки и спортни дейности	брой	Община Лом	1 път	0	0	2
	Културни, младежки и спортни събития, организирани по проекти на общината	брой	Община Лом	1 път	0	0	2
Приоритет 2.5. Повишаване на административния капацитет и ефективността на публичните услуги за гражданите и бизнеса	Реализирани проекти, подобряващи административното и информационно обслужване	брой	Община Лом	1 път	2	2	4
	Променен! Предоставяни публични електронни услуги	брой	Община Лом	1 път	0	0	5
	Проекти за обучение и преквалификация на служители от общинска администрация	брой	Община Лом	1 път	2	5	7

Актуализиран документ за изпълнение на Общински план за развитие на община Лом
за периода 2014-2020 г. – **ПРОЕКТ!**

Стратегически цели/ Приоритети	Описание на индикатора	Мярка	Източник информация	Период на отчитане	Базова стойност 2013	Междина стойност 2015/6 г.	Целева стойност 2020 г.
Стратегическа цел 3. Развитие на техническа инфраструктура, водеща до растеж и опазване на околната среда	Относителен дял от населението в общината с подобрена техническа (пътна, ВиК, друга) инфраструктура	%	Община Лом	1 път	0	75	100
	Относителен дял на населението, повлияно от мерки за опазване на околната среда/ борба с природните рискове	%	Община Лом	1 път	0	20	50
Приоритет 3.1. Изграждане на нова и модернизиране на съществуващата техническа инфраструктура	Реализирани проекти за благоустрояване в селищата на общината (площади, паркове, градинки, детски и спортни площадки)	брой	Община Лом	1 път	0	2	5
	Рехабилитирана общинска пътна мрежа	км	Община Лом	годишно	0	1,6	8
	Рехабилитирана улична мрежа и тротоари	кв. м.	Община Лом	годишно	0	19 827	40 000
	Рехабилитирани зелени площи и съпътстваща инфраструктура	дка	Община Лом	годишно	0	41 511	60 000
	Променен! Енергийно-ефективни лампи за обществено осветление в населените места	брой	Община Лом	годишно	0	0	100
	Изградена/рехабилитирана ВиК мрежа	км	Община Лом	годишно	0	0,815	2
	Нови ПУП за инвестиционни проекти	брой	Община Лом	1 път	0	11	20
Приоритет 3.2. Подобряване качествено-характеристиките на околната среда. Опазване и възстановяване на природните ресурси.	Проекти за опазване на околната среда	брой	Община Лом	1 път	0	3	5
	Въведени системи в населените места за разделно събиране на битовите отпадъци	брой	Община Лом	1 път	0	1	1
	Изградени пречиствателни станции за отпадни води	брой	Община Лом	1 път	0	0	1
	Закрити и рехабилитирани нерегламентирани депа за битови отпадъци	брой	Община Лом	1 път	0	0	1
Приоритет 3.3. Повишаване качеството на селищната среда	Нови спортни съоръжения	брой	Община Лом	1 път	0	4	10
	Изградени детски площадки	брой	Община Лом	1 път	0	6	10

Актуализиран документ за изпълнение на Общински план за развитие на община Лом
за периода 2014-2020 г. – **ПРОЕКТ!**

Стратегически цели/ Приоритети	Описание на индикатора	Мярка	Източник информация	Период на отчитане	Базова стойност 2013	Междина стойност 2015/6 г.	Целева стойност 2020 г.
	Обновени храмове и мемориални паметници (подмярка 7.6. на ПРСР)	брой	ДФЗ	1 път	0	0	2
Стратегическа цел 4. Стартиране на териториални инициативи за сближаване	Чуждестранни партньори	брой	Община Лом	1 път	0	5	10
Приоритет 4.1. Териториално сътрудничество в устойчиви транспортни системи	Реализирани проекти по ТГС в областта на териториално сътрудничество в устойчиви транспортни системи	брой	Община Лом	1 път	2	6	10
Приоритет 4.2. Териториално сътрудничество в сферата на приоритетни икономически дейности	Реализирани проекти по ТГС в областта на териториално сътрудничество в сферата на приоритетни икономически дейности	брой	Община Лом	1 път	0	4	8
Приоритет 4.3. Териториално сътрудничество на институционално ниво /регионални инициативи	Проекти за регионални инициативи на институционално ниво, подобряващи параметри на качеството на живот в общината	брой	Община Лом	1 път	0	6	10

Следва списък с индикаторите, които са отпаднали от ОПР, тъй като трудно се добива информация за тяхната коректна стойност – информацията за тях е конфиденциална и се проследява само на областно ниво или няма достъпен източник на информация. Някои от индикаторите са отпаднали тъй като е включен по-обобщен техен индикатор – например брой на трайно безработните – брой на безработните.

Индикаторите, които отпадат, са следните:

- брой местни предприятия, получили финансиране чрез схеми за безвъзмездна помощ за стартиращи предприемачи;
- брой МСП, получили информационно-консултантски услуги;
- брой новосъздадени логистични паркове;
- брой обучени предприемачи;

- брой на сключените партньорства между местни предприятия, университети и научно-изследователски институции и лаборатории;
- брой местни предприятия, получили финансиране чрез гаранционни схеми и финансови инструменти за стартиращи предприемачи и съществуващи МСП;
- брой на разработените и пазарно предлагани регионални туристически пакети;
- брой на фермите, в които се реализира биологично земеделие;
- брой на новите пазари за зем. продукция;
- брой реализирани иновативни проекти създали „полезен модел” или „патент”;
- брой на учениците със средно образование от община Лом продължили образованието си във ВУЗ;
- брой на обучените в областите – земеделие, биоземеделие, животновъдство и алтернативен туризъм;
- брой на новосъздадените средни училища;
- брой на реализираните проекти, насочени към смекчаване на младежката безработица до 29г.;
- брой на регистрираните трайно безработни лица;
- брой на регистрираните битови престъпления и престъпления към личността;
- брой на инсталираните видеокамери;
- брой здравни прегледи на година;
- брой здравни медиатори по населени места;
- брой на реализираните проекти за реновиране на селищна инфраструктура;
- прогнозно намаляване на загубите на вода по мрежата;
- брой на домакинствата с подобрен режим на водоснабдяване;
- брой на домакинствата с достъп до високоскоростен интернет;
- обработваеми земеделски земи с хидромелиорации.